

- helt tæt på historien

Vorgod Kirke

af Ringkøbing-Skjern Museum

Vorgod kirkes historie "Sognet" Vorgod er en del af Videbæk storkommune sammen med Nr. Vium, Herborg, Brejning, noget af Nr. Omme og lidt fra Borris. Det karakteristiske ved sognet er, at det gennemstrømmes af mange vandløb, hvoraf Vorgod å er den største og som samtidig bærer sognets navn. For et par hundrede år siden var Vorgod et udpræget hedesogn, knap 1/10 af jorden var opdyrket, men sådan har det ikke altid været. Dengang menneskene holdt deres indtog på egnen, for ca. 9000 år siden, var det skov og krat det meste, lyngen var der, men den fristede en mere beskedne tilværelse. Der er fundet spor af mennesker i alle større afsnit af oldtiden, og området omkring Barde-Vorgod menes at være et af de rigeste sogne, hvad oldtidsfund som helhed angår, indenfor Herning museums arbejdsområde. Af gravhøje findes der også mange, selvom en del er overpløjet, og det er især stenalderhøjene, det er gået ud over, da de var de små. De store og kuplede er fra bronzealderen, og det er nok dem, der er flest tilbage af, og de er fra omtrent samme tidsrum, som da Abraham vandrede fra Ur i Kaldæa i Mesopotamien (Irak) til Kanaans land (Israel) ca. 1850 f.Kr. Sognavnet Vorgod er et helligt navn i hedensk betydning ligesom Vium. I navnet Vorgod menes der, at god er afledet efter det hedenske steds offerpræst, en gode, og vor menes i ældgammel sprogform at kunne henføres til ordet skrænt og udlægges så som goden ved skrænten, å-brinken. Det er så, igennem forskellige omskrivninger i århundreder, efterhånden blevet til det Vorgod, som vi kender i dag. Kirken i Vorgod, trækirken, er antagelig opført i oldtidens slutning før år 1100, og er dermed opført samtidig med de ældste af vore landsbykirker. I samme tidsperiode skulle ploven være indført til landet, og vi må vel formode, at egnen her også har fået den omkring den tid. I hvert fald er der meget, der tyder på, at den sandede jord er taget ind til dyrkning før den lerede jord i oldtiden, da den var lettere at arbejde i med datidens primitive redskaber. Det er måske en af grundene til, at heden vandt over skoven til sidst. Skoven blev simpelthen fældet og brændt af, og så dyrkede man jorden, til den var helt udpint, hvorefter man begyndte forfra med et nyt stykke skov, og det første sprang så i lyng. En anden årsag til at lyngen trivedes igennem flere hundrede år må være, at lyngen er blevet fornyet ved afbrænding, afhøstning, afgræsning og lignende. Havde bønderne ikke grebet ind ved at udnytte lyngen, ville heden i løbet af få årtier igen være tilgroet med græsser og revling, og til sidst ville skovtræerne være kommet igen. Der er dog fundet spor af agerdyrkning længe før ploven kom. Hvor mange mennesker, der boede i sognet på den tid, kirken blev bygget, kendes ikke, men lidt kan skønnes på kirkens størrelse. Den første begyndelse så lidt småt ud. Hvem, der har stået for eller taget initiativet til opførelsen kendes heller ikke. Præst eller stormand? Sognet har aldrig haft en herregård. Der må dog have været et vist befolkningsunderlag på den tid, kirken blev opført og senere udvidet ad flere gange. Flere ting tyder på, folketallet er gået tilbage hen i middelalderen. Krige, misvækst eller pest? Krige har der aldrig sådan direkte været på egnen. Misvækst på grund af tørke eller det modsatte kunne meget vel tænkes. Derimod ved man med sikkerhed, at pesten - den sorte død - har raset med stor voldsomhed på egnen omkring 1349,

flere nabosogne blev næsten affolket, og deres kirker sank i grus. Det gælder både Fjelstervang og Herberg, så Vorgod er sikkert heller ikke gået ram forbi. Senere blev landet igen flere gange hjem søgt af pest, selvom det var i mildere grad end den sorte død. Den værste, der ramte vor egn, var i 1602. Antallet af døde kendes ikke for Vorgod, men for flere sogne i omegnen kendes antallet af døde, fordi man på en sten i kirkemuren har indhugget tallet. Det har man bl.a. gjort i Skjern, der står 107, og værre var det i Snebjerg, hvor der står, at 209 døde af pest i 1602. Fra en undersøgelse 1610 - syv år efter pestens ophør nævnes antallet af bosiddende mænd i Vorgod på 28, som i 1651, godt 40 år senere, er vokset til 52 bosiddende mænd. Efter disse oplysninger kunne der måske på det tidspunkt have boet 200 mennesker i sognet. Den første rigtige folketælling her i landet er fra 1787, og da var der, i det vi kalder Vorgod kommune, fra før storkommunernes tid, 244 personer, og det steg til 270 ved næste folketælling i 1801, og 100 år senere i 1901 var der 1427 personer i Vorgod kommune. ""Harry Jørgensen""

- Fotograf: Ikke angivet